

7.6 Frågor som avgörs på lokal nivå

I den lokala läroplanen ska beslutas och så konkret som möjligt beskrivas hur stödet ordnas i praktiken med avseende på följande punkter.

Centrala lokala riktlinjer för hur stödet för lärande och skolgång ordnas i praktiken

- strategier för förebyggande arbete och tidiga insatser

En elev har rätt att få grundläggande utbildning av hög kvalitet samt att under arbetsdagarna få den handledning och det stöd för lärandet och skolgången som hen behöver. I den grundläggande utbildningen i Grankulla får eleverna i första hand det stöd för lärandet och skolgången som de behöver i den egna skolan. Med hjälp av grundläggande utbildning som håller hög kvalitet förebyggs svårigheter i lärandet och skolgången och att problemen hopar sig. Till grund för ordnandet av undervisningen inom den grundläggande utbildningen i Grankulla ligger en verksamhetskultur som främjar lärande och skolgång, växande, välbefinnande och gemenskap. Att utnyttja mångsidiga pedagogiska metoder och lärmiljöer, använda sig av metoder som stöder sociala och emotionella färdigheter samt flexibla undervisningsarrangemang är en del av den förebyggande verksamheten.

Differentiering av undervisningen görs inom all undervisning och är det primära sättet att beakta elevernas olikheter. Elevernas olika sätt att lära sig, deras arbetsrytm, olika färdigheter och intressen står då i fokus. Dessutom beaktas behov relaterade till självkänsla och motivation. Undervisningen kan differentieras med avseende på studiernas omfattning och djup och med avseende på studietakten. För att stödja elevernas snabbare studier har man i Grankulla utarbetat en plan för särskilt begåvade elever.

Elevens studier ordnas i en mindre elevgrupp i elevens egen skola, i en specialgrupp under ledning av en speciallärare då elevens stödbehov förutsätter det. Stöd i gruppform erbjuds i form av en specialgrupp eller en integrerad specialgrupp antingen på del- eller heltid i enlighet med inklusionsprincipen. Arrangemangen beskrivs i lärsplanen.

- rutiner och samarbete vid övergångar

Den gemensamma praxisen vid övergångsskedena (från småbarnspedagogiken till den grundläggande utbildningen, från de lägre till de högre klasserna och från den grundläggande utbildningen till det andra stadiet) beskrivs i en årsklocka för övergångarna som gäller för hela stadens del och i kapitel 6 i läroplanen för den svenskspråkiga grundläggande utbildningen och i kapitel 11 i läroplanen för den finskspråkiga grundläggande utbildningen i Grankulla. Verksamheten preciseras årligen i lärsplanerna.

Övergången från förskoleundervisning till den grundläggande utbildning genomförs så flexibelt som möjligt och stöder elevens egen inlärningsstig. Denna princip beaktas också vid bildandet av klassgrupper. Bildandet av fasta grupper inom den grundläggande utbildningen genomförs utan brådska i samarbete mellan lärare, elevvård och rektor. Då det är ändamålsenligt kan klassammansättningen omformas. Detta beskrivs närmare i lärsplanerna.

I samband med övergångsskedena förs diskussioner mellan personalen och vid behov också mellan skolan och hemmet för att göra övergången mer smidig. Skolorna har utsedda personer som är ansvariga för att övergångsskedena ska löpa smidigt. Våren före skolstarten besöker förskolebarnen skolan för att bekanta sig med den. Även sjätteklassarna gör besök hos de högre klasserna. I skolorna ordnas aktiviteter och evenemang för att öka samhörigheten.

- hur behovet av stöd för lärande och skolgång systematiskt granskas

Elevernas lärande och välbefinnande i skolan följs upp och utvärderas i samband med den utvärdering som sker under skoldagen samt genom systematisk användning av de screening- och utvärderingsverktyg som man i Grankulla kommit överens om. Utvärderingsinformationen utnyttjas för att man ska kunna identifiera en enskild elevs stödbehov och ordna stödet samt som ett sätt att främja hela skolkolgemenskapens välbefinnande.

- samarbetet, ansvars- och arbetsfördelningen inom undervisningsväsendet och med övriga förvaltningar

Stödet ordnas utifrån elevernas individuella behov i samarbete mellan lärarna och, vid behov, som ett yrkesövergripande samarbete. Undervisningspersonalen bedömer elevens stödbehov, planerar stödet och stöder lärandet i samarbete med de sakkunniga inom elevvården som elevens ärende förutsätter. Praxis, handlingsmodeller och ansvar inom samarbetet beskrivs närmare i elevvårdsplanen för Grankulla ¹

- samarbetet med ansvariga inom elevvårdstjänsterna och andra experter när behovet av stöd bedöms och när stödet planeras, organiseras och genomförs i praktiken

I kapitel 4 i elevvårdsplanen för Grankulla beskrivs åtgärderna för ordnande av behövliga stödåtgärder, hur eleven hänvisas till elevvårdstjänster samt hur en yrkesövergripande expertgrupp sammankallas.

- de viktigaste principerna för samarbetet med hemmen i frågor som gäller stöd för lärande och skolgång

Stödarrangemangen planeras och genomförs med beaktande av elevens individuella behov. Att behovet av stöd identifieras i ett tidigt skede och flexibla stödåtgärder sätts in i rätt tid är viktigt för att elevens inläring, utveckling och välbefinnande ska kunna tryggas. När undervisning och stöd ordnas sker det alltid i samarbete med eleven och vårdnadshavarna. Eleven deltar själv i behandlingen av ärenden som gäller honom eller henne själv med beaktande av elevens ålder och förutsättningar så att elevens egen andel ökar i de högre årskurserna.

I skolan ordnas föräldramöten på olika teman. Skolorna ordnar möjlighet till individuella diskussioner med vårdnadshavarna en gång per läsår. Vårdnadshavarna uppmuntras till att kontakta lärarna vid behov.

Samarbetet med hemmen beskrivs närmare i läsårsplanerna.

- befogenheterna i anslutning till stöd för lärande och skolgång i olika förvaltningsbeslut.

Allmänt stöd kan ges utan separata förvaltningsbeslut. Om en elev som omfattas av allmänt stöd behöver särskilda hjälpmedel eller andra tjänster är det rektorn som fattar beslut om detta.

Övergången till intensifierat stöd förutsätter att en pedagogisk bedömning görs. Inledandet och ordnandet av intensifierat stöd och vid behov återgången till allmänt stöd behandlas utgående från en pedagogisk bedömning genom yrkesövergripande samarbete med sakkunniga inom elevvården. Rektorn godkänner en övergång till intensifierat stöd eller en återgång till allmänt stöd utgående från denna yrkesövergripande behandling. Undervisningschefen beslutar också om eventuella andra tjänster och hjälpmedel.

Övergången till särskilt stöd förutsätter att en pedagogisk utredning görs. Inledandet och ordnandet av särskilt stöd och vid behov återgången till intensifierat stöd samt en individualisering av läroämnena

¹ Elevvårdsplanen, SOVV § 33, 7.6.2023; SUUS § 32, 31.5.2023

förutsätter ett tjänstemannabeslut av undervisningschefen. I beslutet om särskilt stöd beslutar man också om behovet av eventuella tjänster och särskilda hjälpmedel.

Innan ett beslut om särskilt stöd fattas ska utbildningsanordnaren höra eleven och dennes vårdnadshavare.

De praktiska handlingsmodellerna granskas läsårsvis i läsårsplanerna för den grundläggande utbildningen i Grankulla.

Allmänt stöd

- hur det allmänna stödet ordnas i praktiken
- samarbetet, ansvars- och arbetsfördelningen mellan olika aktörer
- samarbetet med eleven och vårdnadshavaren.

Allmänt stöd ges i samarbete mellan klassläraren/ämnesläraren och speciallärare.

Under tiden för allmänt stöd stöds elevens lärande i första hand genom en differentiering av undervisningen och med hjälp av flexibla och mångsidiga undervisningsmetoder och stödmaterial. I undervisningen beaktas både gruppens och den individuella elevens behov. Läraren bemöter varje elev individuellt och ger uppgifter som lämpar sig för elevens inlärningsskede. Mångsidig bedömning och handledande respons som baserar sig på denna hör till lärarens centrala pedagogiska metoder för att stödja elevens lärande.

Klassläraren/klassföreståndaren följer hur elevens skolgång framskrider i syfte att förebygga inlärningssvårigheter. Klassläraren/klassföreståndaren har en helhetsbild av stödbehovet och genomförandet av stödet. Hen samarbetar regelbundet med eleven och vårdnadshavarna samt med övriga lärare.

Föräldrarna får reda på behovet av stöd från klassläraren/ämnesläraren, och olika stödformer kan utvecklas tillsammans med hemmet.

Inom ramen för allmänt stöd kan en plan för elevens lärande göras upp. Också en längre hunnen elevs studier kan fördjupas och utvidgas med hjälp av en plan för lärandet. Klassläraren/klassföreståndaren ansvarar för utarbetandet av planen för elevens lärande. Det här görs i samarbete med de övriga lärarna, eleven och vårdnadshavarna.

Intensifierat stöd

- *Intensifierat stöd*
- hur det intensifierade stödet ordnas i praktiken
- arbetsrutiner vid en pedagogisk bedömning
- tillvägagångssätt när intensifierat stöd inleds, genomförs och avslutas
- hur planen för elevens lärande utarbetas, utvärderas och granskas
- samarbetet, ansvars- och arbetsfördelningen mellan olika aktörer vid utarbetandet av en pedagogisk bedömning och plan för elevens lärande, vid ordnandet av intensifierat stöd och vid uppföljning och utvärdering av vilken effekt stödet haft
- rutinerna och samarbetet med eleven och vårdnadshavaren vid utarbetandet av en pedagogisk bedömning och plan för elevens lärande, vid ordnandet av intensifierat stöd och vid uppföljning och utvärdering av vilken inverkan stödet haft.

Intensifierat stöd ges när allmänt stöd inte är tillräckligt. Målet är att trygga elevens förutsättningar att avancera i sina studier och att främja elevens välbefinnande. Övergången till intensifierat stöd förutsätter att

en pedagogisk bedömning görs. Den pedagogiska bedömningen görs av klassläraren/klassföreståndaren tillsammans med specialläraren och andra lärare som undervisar eleven. Även andra sakkunniga kan utnyttjas när bedömningen görs. Om eleven har en rehabiliteringsplan eller andra planer utnyttjas dessa med vårdnadshavarens tillstånd. När den pedagogiska bedömningen görs utnyttjas en eventuell plan för lärandet som redan uppgjorts för eleven inom det allmänna stödet.

För en elev som omfattas av intensifierat stöd uppgörs en plan för lärandet som grundar sig på den pedagogiska bedömningen. Klassläraren/klassföreståndaren och specialläraren planerar stödhelheten tillsammans med eleven och vårdnadshavarna samt sakkunniga. Elevens roll i planeringen av stödet ökar i de högre klasserna i den grundläggande utbildningen. Klassläraren/klassföreståndaren följer i samarbete med specialläraren hur elevens skolgång framskrider. Klassläraren/klassföreståndaren har en helhetsbild av stödbehovet och genomförandet av stödet. Hen samarbetar regelbundet med eleven och vårdnadshavarna och olika stödformer kan utvecklas tillsammans med hemmet. Kommunikationen sköts via specialläraren och klassläraren/ämnesläraren.

Planen för elevens lärande är en skriftlig plan som baserar sig på läroplanen och som beskriver målen för elevens lärande och skolgång och vilka undervisningsarrangemang, stöd- och handledningsåtgärder som eleven behöver. Planen för elevens lärande styr också lärarnas samarbete för att genomföra stödet. Planen för elevens lärande utvärderas minst en gång om året och vid behov oftare. Om det utifrån bedömningen konstateras att behovet av stöd har förändrats eller att det beviljade stödet inte gagnar eleven uppdateras planen för elevens lärande så att den motsvarar den förändrade situationen i fråga om elevens behov av stöd.

Intensifierat stöd är till sin natur mer omfattande och långsiktigt än det allmänna stödet. Mängden specialundervisning på deltid i samband med den övriga undervisningen kan öka. Andra stödformer är kompanjonundervisning, differentiering samt flexibla arbetssätt och flexibel gruppindelning. Vid behov kan en biträdesresurs riktas till en elev som omfattas av intensifierat stöd.

Inledandet och ordnandet av intensifierat stöd och vid behov återgången till allmänt stöd behandlas utgående från den pedagogiska bedömningen genom yrkesövergripande samarbete med sakkunniga inom elevvården. Uppgifterna om behandlingen antecknas i den pedagogiska bedömningen.

Särskilt stöd

- hur det särskilda stödet ordnas i praktiken

Det särskilda stödet består av specialundervisning och annat stöd som eleven behöver, vilka bildar en systematisk helhet. Skolans alla former av både pedagogiskt och annat stöd finns tillgängliga. En elev som får särskilt stöd omfattas antingen av den allmänna läroplikten eller av förlängd läroplikt. Eleven studerar antingen läroämnesvis eller enligt verksamhetsområde. Ifall eleven studerar läroämnesvis, studerar eleven de olika läroämnena antingen enligt den allmänna lärokursen eller enligt en individualiserad lärokurs.

Om en elev som redan får intensifierat stöd behöver mer stöd för lärandet gör man upp en pedagogisk utredning, på basis av vilken eleven kan få ett beslut om särskilt stöd. En elev som får särskilt stöd kan studera integrerad i klass med allmän undervisning, i smågrupp med en speciallärare eller i bägge. En elev som får särskilt stöd arbetar mycket i smågrupper och ofta med en speciallärare. Eleven studerar i enlighet med sin egen individuella plan (IP) för hur undervisningen ska ordnas. IP utarbetas i samarbete mellan specialläraren och klassläraren/ämnesläraren, hemmet och eleven samt eventuellt också tillsammans med andra sakkunniga.

- arbetsrutiner vid en pedagogisk utredning

Innan eleven överförs till att omfattas av särskilt stöd görs en pedagogisk utredning av elevens behov av stöd i enlighet med grunderna för läroplanen. I det yrkesövergripande utredningsarbetet deltar elevens klasslärare/klassföreståndare, andra lärare som undervisar eleven och specialläraren samt behövliga sakkunniga från elevvården. Utredningen av behoven av stöd samt planeringen av stödet görs i samråd med eleven och vårdnadshavaren. I den pedagogiska utredningen antecknas elevens och vårdnadshavarens uppfattning om elevens lärande och skolgång som helhet (hörande av vårdnadshavaren).

När den pedagogiska utredningen sammanställs utnyttjas den tidigare gjorda pedagogiska bedömningen och planen för elevens lärande. Om eleven redan har fått särskilt stöd utnyttjas den tidigare gjorda pedagogiska utredningen och individuella plan (IP). Utöver den pedagogiska utredningen införskaffas vid behov andra utlåtanden för beredningen av beslutet om särskilt stöd. Om eleven har en rehabiliteringsplan eller andra planer kan dessa med vårdnadshavarens tillstånd utnyttjas när den pedagogiska utredningen görs.

- hur eleven och vårdnadshavaren hörs

Innan IP uppgörs ska både eleven och vårdnadshavarna höras. Specialläraren eller klassläraren/klassföreståndaren inbjuder vårdnadshavaren och eleven till ett hörande. Hörandet dokumenteras skriftligt i den pedagogiska utredningen.

- hur ett beslut om särskilt stöd fattas

Beslut om särskilt stöd fattas av undervisningschefen. I beslutet fastslås elevens huvudsakliga undervisningsgrupp, eventuella tolknings- och biträdestjänster och andra tjänster som eleven behöver samt vid behov undantagsarrangemang i undervisningen.

- hur ett beslut om särskilt stöd fattas

Behovet av särskilt stöd granskas efter årskurs två och innan eleven uppflyttas till årskurs sju. För granskningen ansvarar specialläraren i samarbete med klassläraren/klassföreståndaren. Beslutet om särskilt stöd ska också alltid granskas om elevens behov av stöd förändras på de punkter som bestäms i beslutet. För granskningen görs en ny pedagogisk utredning om elevens behov av stöd.

- tillvägagångssätt när särskilt stöd avslutas och stödet fortsätter som intensifierat stöd

Om det visar sig att eleven inte längre behöver särskilt stöd fattas ett beslut om att stödet avslutas. Beslutet fattas av undervisningschefen utifrån en ny pedagogisk utredning. Eleven övergår därefter till intensifierat stöd.

- hur den individuella planen (IP) för hur undervisningen ska ordnas utarbetas, utvärderas och granskas
- samarbetet, ansvars- och arbetsfördelningen mellan olika aktörer vid utarbetandet av en pedagogisk utredning och en IP, vid ordnandet av särskilt stöd och vid uppföljning och utvärdering av vilken effekt stödet haft

För att verkställa beslutet om särskilt stöd ska det för eleven utarbetas en individuell plan (IP) för hur undervisningen ska ordnas, där man i enlighet med grunderna för undervisningsplanen antecknar allt det stöd eleven får. Vid utarbetandet av IP kan man dra nytta av den plan för elevens lärande som har gjorts upp som en del av det intensifierade stödet. Om eleven redan har fått särskilt stöd utnyttjas den pedagogiska utredning och IP som gjorts tidigare. Om eleven har en rehabiliteringsplan eller andra planer kan dessa utnyttjas med vårdnadshavarens tillstånd. Den speciallärare som arbetar med eleven, klassläraren/klassföreståndaren samt vid behov andra lärare som undervisar eleven samt vid behov även

sakkunniga inom elevvården gör upp planen i samarbete med eleven och vårdnadshavaren om det inte föreligger några uppenbara hinder för detta.

IP:n ska vid behov ses över så att den motsvarar elevens behov, dock minst en gång per läsår. Den ändras alltid när elevens behov av stöd eller målen för undervisningen ändras. Om man beslutar avsluta det särskilda stödet görs först en pedagogisk utredning och sedan utarbetas en plan för elevens lärande för att eleven ska få intensifierat stöd. Uppföljningen av hur stödet förverkligas och granskningen av IP görs av den specialläraren som arbetar med eleven, klassläraren/klassföreståndaren och vid behov andra lärare som undervisar eleven samt vid behov även sakkunniga inom elevvården tillsammans med eleven och vårdnadshavaren.

- användningen av eventuella expertutlåtanden

Om läsning, användning och förvaring av utlåtandena avtalas med vårdnadshavarna. Om ett sakkunnigutlåtande ligger till grund för den pedagogiska utredningen eller IP ska det förvaras i bildningsväsendets arkiv tills det har gått tio år sedan elevens läroplikt.

- rutinerna och samarbetet med eleven och vårdnadshavaren vid utarbetandet av en pedagogisk utredning och en IP, vid ordnandet av särskilt stöd och vid uppföljning och utvärdering av vilken inverkan stödet haft

Specialläraren, klassläraren/klassföreståndaren och ämnesläraren är i kontakt med hemmet när den pedagogiska utredningen och IP utarbetas och olika stödformer kan utvecklas tillsammans med hemmet. Vid behov kan även elevvården inkluderas. Vid behov kan man också få expertutlåtanden från externa aktörer, såsom HUS eller Folkhälsan.

- tillvägagångssätt vid individualisering av en lärokurs som en del av den pedagogiska utredningen, beslutet om särskilt stöd och utarbetandet av en IP

Undervisningen ordnas med beaktande av elevernas förutsättningar och den kan bygga på lärokursen av olika omfattning. Det primära målet är att stödja elevens studier så att det är möjligt att uppnå målen för den allmänna lärokursen i alla läroämnen.

Ifall det trots stöd inte är möjligt för eleven att nå målen för det centrala innehållet med godkänt resultat, kan lärokursen i ett eller flera läroämnen individualiseras (se kapitel 7.4.4).

Elevens situation utvärderas i en pedagogisk utredning som läraren eller flera lärare gemensamt sammanställer. Det är att rekommendera att skolpsykologen eller någon annan sakkunnig kartlägger elevens situation och ger ett utlåtande om behovet av individualisering av lärokursen. Utlåtandet fogas till den pedagogiska utredningen. Vårdnadshavaren informeras om situationen och om vilken betydelse individualiseringen av läroämnet/läroämnena har för elevens studier och individualiseringens eventuella inverkan på fortsatta studier klarläggs för dem. Efter att den pedagogiska utredningen har gjorts och vårdnadshavarna har hörts fattas ett beslut om särskilt stöd där det bestäms om individualisering av lärokursen i ett eller flera läroämnen. Om det senare framgår ett behov av att individualisera lärokursen i fler ämnen görs en ny pedagogisk utredning och fattas ett nytt beslut om särskilt stöd.

Den lärare som ansvarar för undervisningen i det läroämne som ska individualiseras formulerar innehållen för att specialläraren ska kunna sammanställa de individuella innehållen i IP

- arrangemang vid förlängd läroplikt

o hur barnet hänvisas till förlängd läroplikt, det sektorsövergripande samarbetet under processen

Förberedelserna för att få barnet att omfattas av förlängd läroplikt inleds vid barnets egen enhet för småbarnspedagogik som ett samarbete mellan läraren i småbarnspedagogik, specialläraren inom småbarnspedagogik och vårdnadshavarna samt andra behövliga sakkunniga. Vårdnadshavarna, undervisningsanordnaren och en representant för specialundervisningen och andra sakkunniga som deltagit i rehabiliteringen samt den personal vid enheten för småbarnspedagogik eller förskolan som har deltagit i vården deltar i individuella förhandlingar om ordnandet av studierna med beaktande av barnets behov.

Läroplikten inleds vid sex års ålder. Strävan är att ett beslut om förlängd läroplikt i allmänhet ska fattas innan barnet blir läropliktigt. Barnet har då möjlighet att som 5-åring delta i tidigarelagd förskoleundervisning. Längden på barnets förskoleundervisning, när den infaller och undervisningsarrangemangen planeras individuellt utifrån barnets behov. Förskoleundervisningen kan i specialundervisning för elever som omfattas av sådan förlängd läroplikt som avses i 25 § 2 mom. omfatta två år. (GrL 9 § 2 mom.)

Beslut om förlängd läroplikt och beslut om särskilt stöd som samtidigt fattas och för första gången ska basera sig på ett psykologiskt eller medicinskt utlåtande. Någon pedagogisk utredning behövs inte. Besluten fattas alltid utgående från en bedömning av den enskilda elevens situation, elevens styrkor och behov av individuellt stöd. En eventuell pedagogisk utredning kan utnyttjas som grund för beslutet, eftersom innehållet i sakkunnigutlåtandet inte binder beslutsfattaren. Ledaren för enheten för småbarnspedagogik ser till att hörande i enlighet med förvaltningslagen ordnas.

o hur undervisningen ordnas i praktiken

I Grankulla får ett barn som omfattas av förlängd läroplikt under sitt första år som läropliktigt i regel 2 x 45 minuter/vecka specialundervisning av en speciallärare i barnets kommande grundskola.

Om barnet flyttar och deltar i den grundläggande utbildningen inom en annan kommuns område informeras kommunen om det sätt på vilket specialundervisning ordnas för ett barn med förlängd läroplikt i Grankulla. Om kommunen i fråga inte ordnar specialundervisning efter Grankullas modell, ger en speciallärare inom småbarnspedagogik vid barnets enhet för förskoleundervisning den specialundervisning som barnet har rätt till. (2 x 45 minuter/vecka)

Specialundervisningen för ett barn som fått beslut om förlängd läroplikt genomförs i enlighet med inkluderande principer som en del av barnets egen referensgrupp. Undervisningen ordnas i samarbete med barnets förskollärare och barnets speciallärare inom småbarnspedagogik i barnets egen enhet för förskoleundervisning eller småbarnspedagogik. När barnet flyttar till den grundläggande utbildningen fortsätter specialundervisningen i enlighet med inkluderande principer och undervisning ordnas i enlighet med IP. I övergångsskedet mellan förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen planeras och granskas undervisningsarrangemangen av förskoleläraren/specialläraren inom småbarnspedagogiken och klassläraren/specialläraren. Den individuella planen för anordnande av undervisning utarbetas av klassläraren, specialläraren och eventuella andra sakkunniga tillsammans.

o samarbetet med förskoleundervisningen, den övriga småbarnspedagogiken och annat samarbete, ansvars- och arbetsfördelningen mellan olika aktörer

Förskoleundervisningens längd och inledandet av den grundläggande utbildningen planeras yrkesövergripande utifrån barnets framsteg, stödbehov och helhetssituation och samtidigt informeras

barnets vårdnadshavare om de olika alternativen av förlängd läroplikt och om konsekvenserna av olika val. Ett samarbete mellan småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen är nödvändigt då stöd ordnas för ett barn som omfattas av förlängd läroplikt. Formerna för samarbetet är övergångsmöten, bekantningsbesök och eventuella övningsperioder i samband med övergången samt eventuella andra former av samarbete med specialundervisningen inom den grundläggande utbildningen. Vid behov samarbetar man med tjänsterna för personer med funktionsnedsättning samt den instans som undersöker och/eller rehabiliterar barnet.

I Grankulla kan den förlängda läroplikten för ett barn i svensk- eller finskspråkig förskoleundervisning också ordnas vid andra enheter för småbarnspedagogik än enheten för småbarnspedagogik vid Förskolan eller, om barnets behov så kräver, i enheter för finskspråkig småbarnspedagogik som ska fastställas årligen.

o samarbetet med eleven och vårdnadshavaren

Det är viktigt att man klargör för vårdnadshavarna på vilka sätt undervisningen kan ordnas för en elev som omfattas av förlängd läroplikt. Specialläraren inom småbarnspedagogiken diskuterar med vårdnadshavarna om hur den förlängda läroplikten ordnas. Vårdnadshavarna erbjuds också information om de olika skolalternativen.

o eventuell sammanslagning av olika läroämnen till ämneshelheter eller indelning i delområden och en närmare beskrivning av dem

o en närmare beskrivning av mål, innehåll och metoder per verksamhetsområde.

Enligt ett avtal mellan Grankulla och Esbo ska en elev inom den finskspråkiga grundläggande utbildningen som fått ett beslut enligt lagen om funktionshinderservice eller lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda samt de som behöver autismundervisning anvisas en elevplats i Esbo. För svenskspråkiga barn söks separat plats i Zacharias Topelius skola eller Valteriskolan Skilla. Också för en elev med annan funktionsnedsättning eller allvarlig sjukdom kan det på grund av elevens hälsotillstånd eller av någon annan särskild anledning vara befogat att ordna undervisningen enligt verksamhetsområde. Att undervisningen ordnas enligt verksamhetsområde i stället för läroämnesvis bestäms i beslutet om särskilt stöd.

En elev som studerar enligt verksamhetsområde studerar följande färdigheter: motoriska färdigheter, språk och kommunikation, sociala färdigheter, färdigheter för dagliga rutiner och kognitiva färdigheter. Anordnandet av undervisningen baserar sig på fastställande av de övergripande målen för varje elev, främjandet av interaktionen i elevgruppen samt utvecklandet av en fungerande och motiverande lärmiljö. Utgångspunkten när undervisningen planeras är elevens styrkor och målet är att kunna utnyttja elevens fulla potential. De olika aktiviteterna under skoldagen utnyttjas i lärandet. Elevens individuella mål och det centrala innehållet i respektive verksamhetsområde samt en bedömning av elevens framsteg beskrivs i IP. Målen uppställs individuellt så att de är realistiska och relevanta för eleven. Elever som studerar enligt verksamhetsområde deltar i skolans alla gemensamma evenemang utifrån respektive elevs egna förutsättningar. De interagerar dagligen med de andra eleverna på rasterna. Eleverna deltar i skolans fester och gemensamma evenemang i mån av möjlighet. Elever med förlängd läroplikt ges möjligheter till positiva upplevelser och man stöder deras växande till välbalanserade unga som har tillit till sig själva och kan utnyttja sina färdigheter i det praktiska livet.

Varje elevs skolgång planeras i enlighet med elevens individuella behov med hjälp av vårdnadshavarna och ett yrkesövergripande samarbetsnätverk.

Stödformer som fastställs i lagen om grundläggande utbildning

- de praktiska arrangemangen

Stödundervisning

Stödundervisning ska ordnas systematisk och i enlighet med skolans gemensamma principer antingen under elevens skoldag eller utanför lektionstid. Erbjudandet av stödundervisning som en stödåtgärd antecknas i elevens pedagogiska dokument och bland stödåtgärderna i Wilma. Det kan vara individuell undervisning, kompanjonundervisning eller undervisning i smågrupp. Stödundervisning kan också ges som en förebyggande stödåtgärd. Stödundervisningen kan ges av elevens egen lärare eller någon annan lärare. Skolan ska informera vårdnadshavaren om elevens behov av stödundervisning och om anordnande av stödundervisning. Till stöd för elevens lärande ska lärarna erbjuda stödundervisning helst preventivt men åtminstone genast när ett behov uppenbarar sig.

Specialundervisning på deltid

Målet med specialundervisning på deltid är tidig identifikation och tidigt förebyggande av inlärningssvårigheter, åtgärdande undervisning samt stöd för lärandet. Eleverna hänvisas till specialundervisning på deltid på initiativ av eleven själv, läraren eller vårdnadshavarna eller genom screeningtester. Specialundervisning på deltid är antingen preventiv eller rehabiliterande när svårigheter redan framkommit. Den ges i smågrupper, som kompanjonundervisning eller individuell undervisning. Specialundervisning på deltid kan fås under tiden för alla stödformer.

Specialundervisning på deltid är en del av skolans interna pedagogiska verksamhet och stöd för skolgången. Specialläraren konsulterar lärarna. Klassläraren/klassföreståndaren, ämnesläraren och specialläraren diskuterar elevens behov av och anordnandet av specialundervisning på deltid. Erbjudandet av stödundervisning på deltid som en stödåtgärd antecknas i elevens pedagogiska dokument och bland stödåtgärderna i Wilma.

Specialundervisning

I Grankulla ordnas särskilt stöd i första hand i enlighet med inklusionsprincipen.

Särskilt stöd kan ges på många olika sätt i skolan:

- i en klass med allmän undervisning så att speciallärare konsulteras för stöd
- i klassen tillsammans med en speciallärare
- i den allmänna undervisningen med stöd av skolgångsbiträde och delvis i specialundervisning
- specialundervisning i smågrupp och delvis i den allmänna undervisningen
- specialundervisning i smågrupp

Under den tid eleven får särskilt stöd är inte bara specialundervisning utan också alla andra stödformer inom den grundläggande utbildningen tillgängliga.

- samarbetet, ansvars- och arbetsfördelningen mellan olika aktörer

Alla vuxna i skolan ansvarar för att stödet till eleven realiserar. Specialläraren deltar i bedömningen av behovet av stöd, planeringen av stödet, bedömningen av hur stödet ska genomföras och i genomförandet av stödet. Klassläraren/klassföreståndaren och specialläraren ansvarar för det stöd som ska ges eleven. Stödundervisning kan ges av elevens egen lärare eller av någon annan lärare.

- hur eleven och vårdnadshavaren informeras och hur samarbetet med eleven och vårdnadshavaren genomförs.

Samarbetet med barnet och barnets vårdnadshavare är en av de mest centrala faktorerna i planeringen och anordnandet av stödet till barnet. Barnet självt ska alltid ges möjlighet att uttrycka sin åsikt när man fattar beslut som gäller barnets liv. Klassläraren/klassföreståndaren/ämnesläraren/specialläraren håller kontakt med vårdnadshavarna.

I läroplanen beskrivs beslutsfattandet och den administrativa praxisen i anknytning till tolknings- och biträdestjänster och till övriga undervisningstjänster och särskilda hjälpmedel enligt utbildningsanordnarens beslut.

Behovet av tjänster och hjälpmedel hos ett barn som får intensifierat stöd bedöms i den pedagogiska bedömningen. För barn som får allmänt och intensifierat stöd fattas ett förvaltningsbeslut om de tjänster och särskild hjälpmedel som barnet behöver. För barn som får särskilt stöd bedöms behovet av tjänster och särskilda hjälpmedel i den pedagogiska utredningen och beslut om dem fattas i samband med beslutet om särskilt stöd. Användningen av tjänster och hjälpmedel beskrivs i planen för lärande eller i IP.